

POSLOVNA EKONOMIJA

1. (15 bodova) Mesara "Risti" je za proizvodnju 5.442 kg mesa, otkupila svinje ukupne bruto težine 16.290 kg po ceni od 20 dinara po kg. Pri obradi mesa, svinjski troškovi iznose 13.000 dinara, odvojena je koža koja je prodana po ceni od 200 dinara po komadu i 900 kg masti koja se prodaje po ceni od 5 dinara po kg. Ukoliko je prosečna težina svinje 90 kg, izraziti unatrag cenu koštanja 1 kg mesa u mesari „Risti“.

2. (5 bodova) Pri planiranju nabavke materijala u proizvodnim preduzećima, za izradu materijalnog bilansa neophodni su sledeći podaci:
  - a) Vrste materijala potrebne za izradu jedinice mere proizvoda
  - b) Količine materijala potrebne za izradu jedinice mere proizvoda
  - c) Potrebne zalihe materijala
  - d) Krajnje ili prelazne zalihe materijala
  - e) Optimalne zalihe materijala
  - f) Planirani obim proizvodnje(Zaokružiti tačan/ne odgovor/e)

3. (5 bodova) Da li je raspoređivanje troškova na nosioce po metodi divizionarne kalkulacije neophodno razdvojiti troškove na direktne i indirektno?
  - a) Da
  - b) Ne(Zaokružiti tačan/ne odgovor/e)

4. (10 bodova) Preduze e "Spektar" planira promenu cene svog glavnog proizvoda. Analizom tržišta, preduze e je došlo do podataka o kretanju odnosa cene i tražene koli ine proizvoda koji su prikazani u narednoj tabeli.
- Popuniti datu tabelu
  - Ukoliko je trenutna cena proizvoda 2,5 dinara, predložiti preduze u "Spektar" novu cenu proizvoda i obrazložiti predlog

Cena	Tražena koli ina	Ukupan prihod	Prose an prihod	Marginalni prihod
2	10.000			
2,5	9.000			
3	8.000			
3,5	7.000			
4	6.000			
4,5	5.000			
5	4.000			
5,5	3.000			
6	2.000			

b) _____
 _____
 _____

5. (5 bodova) Avans za prodati proizvod ili izvršenu uslugu, kao obrtno sredstvo, spada u grupu:
- Stvari
  - Prava
  - Nov anih sredstava
- (Zaokružiti ta an/ne odgovor/e)
6. (10 bodova) Rentabilnost preduze a "Minerva" pove ala se u 2014. godini za 12% u odnosu na prethodnu godinu. Dužina prose nog ciklusa angažovanja u 2013. godini bila je 30 dana. Ukoliko pretpostavimo da su svi ostali elementi nepromenjeni, izra unati za koliko se promenila dužina prose nog ciklusa angažovanja u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu.

7. (10 bodova) Preduze e "Lasta" ostvaruje ukupne troškove u iznosu od 1.200 dinara pri obimu proizvodnje od 75 jedinica proizvoda. Prose ni fiksni troškovi pri obimu proizvodnje od 75 jedinica proizvoda iznose 7 dinara. Ukoliko pretpostavimo da su grani ni troškovi preduze a jednaki prose nim proporcionalnim varijabilnim troškovima preduze a za svaki obim proizvodnje, izra unati finansijski rezultat preduze a ako ono proizvede 110 jedinica proizvoda i proda ih po ceni dvostruko ve oj od prose nog varijabilnog troška za obim proizvodnje od 75 jedinica proizvoda.
8. (5 bodova) Kod akcionarskog društva zabrana isplate dividendi iz drugih izvora, osim iz dobitka predstavlja jedan od na ina uvažavanja principa _____.
9. (10 bodova) Vrednost angažovanog kapitala u proizvodnji preduze a "Junior" u 2013. godini iznosila je 20.000 dinara. U 2014. godini preduze e proizvodi i prodaje 1.000 proizvoda po ceni od 70 dinara, dok troškovi elemenata proizvodnje u istoj godini iznose 5.000 dinara. Ukoliko je dužina prose nog ciklusa angažovanja 180 dana u 2014. godini, izra unati u kojoj godini je preduze e platilo ve u kamatu i za koliko, uzimaju i u obzir da je 10% sredstava i u jednoj i u drugoj godini finansirano iz kredita uz kamatnu stopu od 5%.

10. (5 bodova) U prazna polja tabele upišite redne brojeve odgovaraju ih nastavno–nau nih disciplina poslovne ekonomije.

Nastavno-nau ne discipline poslovne ekonomije

1. Ra unovodstvo
2. Saobra aj
3. Poslovno upravljanje (Menadžment)
4. Marketing
5. Organizacija
6. Finansije
7. Bankarstvo

Povezuju e discipline	
Funkcionalna podru ja	
Pomo na podru ja	

11. (5 bodova) Organizaciono funkcija informisanja se naj eš e postavlja kao:

- a) Deo opštih poslova u preduze u
  - b) Deo komercijalnog sektora
  - c) Kao zasebna organizaciona jedinica direktno podre ena poslovodnom organu
  - d) Podfunkcija u okviru marketing sektora
- (Zaokružiti ta an/ne odgovor/e)

12. (5 bodova) Standardni utrošci materijala su uslovljeni:

- a) Karakteristikama sredstava za rad
  - b) Razmerama škarta materijala
  - c) Tipom proizvodnje
  - d) Karakteristikama tehnološkog procesa
  - e) Tehni kim uslovima rada
  - f) Cenom materijala
- (Zaokružiti ta an/ne odgovor/e)

13. (10 bodova) Data je funkcija troškova oblika $UT = 100 + 2Q + Q^2$. Izra unati obim proizvodnje (Q) na kome preduze e ostvaruje gubitak u visini od 3.000 dinara, ako preduze e prodaje svoje proizvode po ceni koja je jednaka prodatoj koli ini.

POSLOVNA EKONOMIJA

1. (15 bodova) Mesara „Risti“ je za proizvodnju 5.442 kg mesa, otkupila svinje ukupne bruto težine 16.290 kg po ceni od 20 dinara po kg. Pri obradi mesa, njihovi troškovi iznose 13.000 dinara, odvojena je koža koja je prodana po ceni od 200 dinara po komadu i 900 kg masti koja se prodaje po ceni od 5 dinara po kg. Ukoliko je prosečna težina svinje 90 kg, izračunati cenu koštanja 1kg mesa u mesari „Risti“. (I str. 69)

REŠENJE:

Količina 5.442 kg	troškovi otkupa 16.290x20= 325.800 din
Bruto težina 16.290 kg	koža 181x200=36.200 din
Cena 20 din	mast 900x5=4.500 din
Prosečna težina 90kg	troškovi obrade mesa 13.000 din
16.290/90= 181 komada	

$$CK = ((325.800 + 13.000) - (36.200 + 4.500)) / 5.442 = (338.800 - 40.700) / 5.442 = 54,78 \text{ din}$$

2. (5 bodova) Pri planiranju nabavke materijala u proizvodnim preduzećima, za izračunavanje materijalnog bilansa neophodni su sledeći podaci: (II str. 39)
- a) Vrste materijala potrebne za izradu jedinice mere proizvoda
  - b) Količine materijala potrebne za izradu jedinice mere proizvoda
  - c) Početne zalihe materijala
  - d) Krajnje ili prelazne zalihe materijala
  - e) Optimalne zalihe materijala
  - f) Planirani obim proizvodnje
- (Zaokružiti tačan/ne odgovor/e)
3. (5 bodova) Da li je za raspoređivanje troškova na nosioce po metodu divizione kalkulacije neophodno razdvojiti troškove na direktne i indirektno?
- a) Da
  - b) Ne
- (Zaokružiti tačan/ne odgovor/e) (I str. 67)

4. (10 bodova) Preduze e "Spektar" planira promenu cene svog glavnog proizvoda. Analizom tržišta, preduze e je došlo do podataka o kretanju odnosa cene i tražene koli ine proizvoda koji su prikazani u narednoj tabeli. (I str. 85)

- a) Popuniti datu tabelu
 b) Ukoliko je trenutna cena proizvoda 2,5 dinara, predložiti preduze u "Spektar" novu cenu proizvoda i obrazložiti predlog

a)

Cena	Tražena koli ina	Ukupan prihod	Prose an prihod	Marginalni prihod
2	10.000	20.000	2	-
2,5	9.000	22.500	2,5	2.500
3	8.000	24.000	3	1.500
3,5	7.000	24.500	3,5	500
4	6.000	24.000	4	-500
4,5	5.000	22.500	4,5	-1.500
5	4.000	20.000	5	-2.500
5,5	3.000	16.500	5,5	-3.500
6	2.000	12.000	6	-4.500

- b) Preduze e "Spektar" bi trebalo da pove a cenu proizvoda na 3,5 dinara, jer bi pri toj ceni ostvarilo najve i prihod.

5. (5 bodova) Avans za prodati proizvod ili izvršenu uslugu, kao obrtno sredstvo, spada u grupu:

- a) Stvari
b) Prava
 c) Nov anih sredstava
 (Zaokružiti ta an/ne odgovor/e) (I str. 51)

6. (10 bodova) Rentabilnost preduze a "Minerva" pove ala se u 2014. godini za 12% u odnosu na prethodnu godinu. Dužina prose nog ciklusa angažovanja u 2013. godini bila je 30 dana. Ukoliko pretpostavimo da su svi ostali elementi nepromenjeni, izra unati za koliko se promenila dužina prose nog ciklusa angažovanja u 2014. godini. (I str. 97 i 98)

REŠENJE:

$$Ka_2 = Ka_1 / 1,12 \text{ tj } PH_2 / 360 = 30 / 360 * 1,12 \text{ odavde je } PH_2 = 26,78 \approx 27$$

Dužina prose čnog ciklusa angažovanja se smanjila za 3 dana.

7. (10 bodova) Preduze e "Lasta" ostvaruje ukupne troškove u iznosu od 1.200 dinara pri obimu proizvodnje od 75 jedinica proizvoda. Prose ni fiksni troškovi pri obimu proizvodnje od 75 jedinica proizvoda iznose 7 dinara. Ukoliko pretpostavimo da su grani ni troškovi preduze a jednaki prose nim proporcionalnim varijabilnim troškovima preduze a za svaki obim proizvodnje, izra unati finansijski rezultat preduze a ako ono proizvede 110 jedinica proizvoda i proda ih po ceni dvostruko ve oj od prose nog varijabilnog troška za obim proizvodnje od 75 jedinica proizvoda. (I str. 63-65)

$UT=1.200$	$UFT=75*7=525$	$UPd=18*110=1.980$
$Q=75$	$UVT=UT-UFT=1.200-525=675$	$UT=525+9*110=1.515$
$PFT=7$	$PVT=675/75=9$	dobitak 1.980-1.515=465
$P=2*PVT=2*9=18$		

8. (5 bodova) Kod akcionarskog društva zabrana isplate dividendi iz drugih izvora, osim iz dobitka predstavlja jedan od na ina uvažavanja principa **nepovredivosti osnovnog kapitala**. (I str. 37)
9. (10 bodova) Vrednost angažovanog kapitala u proizvodnji preduze a "Junior" u 2013. godini iznosila je 20.000 dinara. U 2014. godini preduze e proizvodi i prodaje 1.000 proizvoda po ceni od 70 dinara, dok troškovi elemenata proizvodnje u istoj godini iznose 5.000 dinara. Ukoliko je dužina prose nog ciklusa angažovanja 180 dana u 2014. godini, izra unati u kojoj godini je preduze e platilo ve u kamatu i za koliko, uzimaju i u obzir da je 10% sredstava i u jednoj i u drugoj godini finansirano iz kredita uz kamatnu stopu od 5%. (I str. 80)

2013.	2014.
$S=20.000$	$Q=1.000$
Iznos kredita $20.000/100*10=2.000$	$P=70$
Kamata $2.000/100*5=100$ dinara	$T=5.000$
	dužina ciklusa angažovanja 180 dana
	$C=P*Q=70.000$
	Koeficijent reprodukcije= $360/180=2$
	$S=C/koef.reprodukcije=70.000/2=35.000$
	Iznos kredita $35.000/100*10=3.500$
Kamata $3.500/100*5=175$ dinara ($175-100=75$ din veća kamata u 2014)	
Iznos kamate se povećao za 75 dinara.	

10. (5 bodova) U prazna polja tabele upišite redne brojeve odgovarajućih nastavno–naučnih disciplina poslovne ekonomije. (I str. 8)

Nastavno-naučne discipline poslovne ekonomije

1. Računovodstvo
2. Saobraćaj
3. Poslovno upravljanje (Menadžment)
4. Marketing
5. Organizacija
6. Finansije
7. Bankarstvo

Povezujuće discipline	3, 5
Funkcionalna područja	4, 6
Pomoćna područja	1

11. (5 bodova) Organizaciono funkcija informisanja se najčešće postavlja kao:

- a) Deo opštih poslova u preduzeću
  - b) Deo komercijalnog sektora
  - c) Kao zasebna organizaciona jedinica direktno podređena poslovodnom organu**
  - d) Podfunkcija u okviru marketing sektora
- (Zaokružiti tačan/ne odgovor/e) (II str. 82. str)

12. (5 bodova) Standardni trošci materijala su uslovljeni:

- a) Karakteristikama sredstava za rad**
  - b) Razmerama škarta materijala
  - c) Tipom proizvodnje**
  - d) Karakteristikama tehnološkog procesa**
  - e) Tehničkim uslovima rada**
  - f) Cenom materijala
- (Zaokružiti tačan/ne odgovor/e) (I str. 56)

13. (10 bodova) Data je funkcija troškova oblika $UT = 100 + 2Q + Q^2$. Izraz unati obim proizvodnje (Q) na kome preduzeće ostvaruje gubitak u visini od 3.000 dinara, ako preduzeće prodaje svoje proizvode po ceni koja je jednaka prodatoj količini. (I str. 86.)

$UT = 100 + 2Q + Q^2$	$UPd - UT = Profit$
$UPd = Q * Q = Q^2$	$Q^2 - 100 - 2Q - Q^2 = -3.000$
Gubitak = -3.000	$2Q = 2.900$
	$Q = 1.450$